

RENOVATIE KANTOORGEBOUWEN TE 'S-GRAVENHAGE

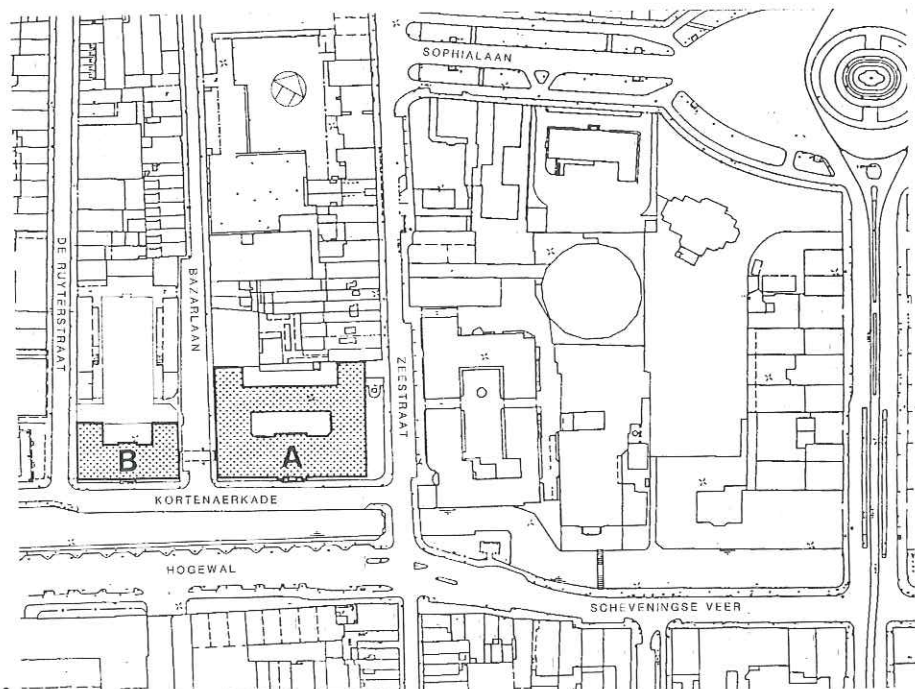
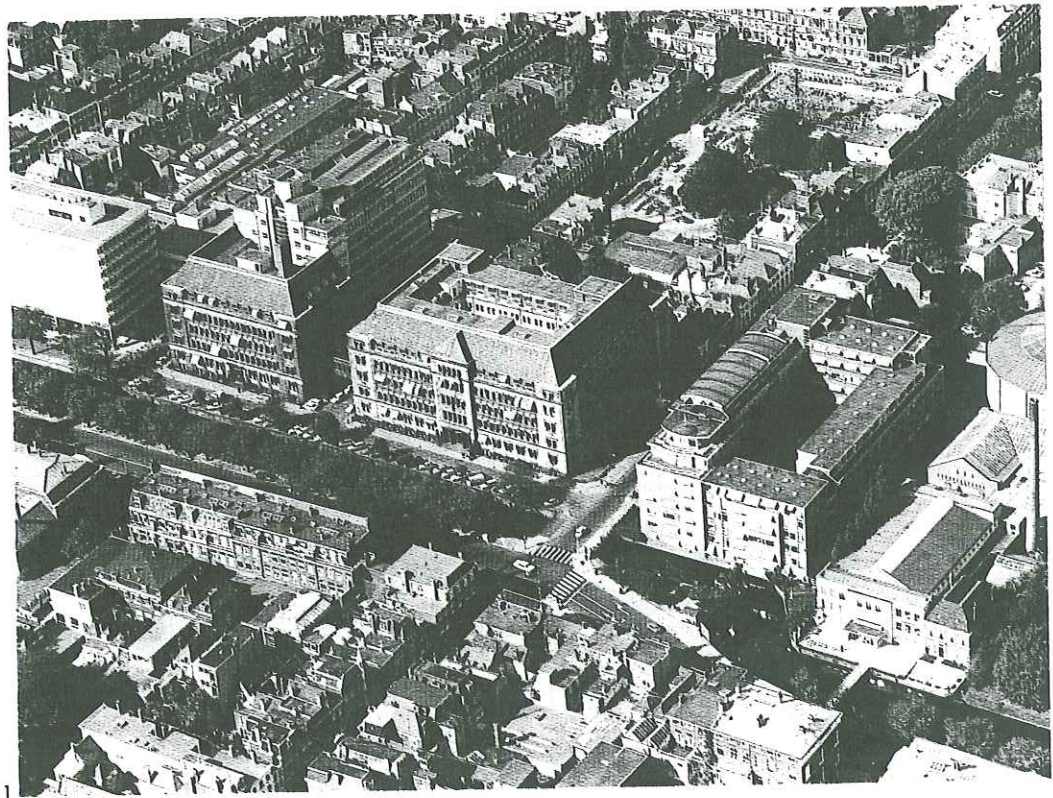
Groep 5 architecten en stedenbouwers te Rijswijk
ontwerp dipl.ing. A. Nowotny

Opdracht Hergebruik en renovatie van de twee voormalige directiekantoren van de PTT aan Kortenaerkade 11 en 12 te Den Haag ten behoeve van een opleidingscentrum voor het ISS en kantoorruimte voor de NUFFIC. Het programma omvat kantoorruimten, onderwijsruimten, bibliotheek, aula, grootkeuken, restaurant, ontmoetings- en facilitaire ruimten.

Situatie De gebouwen zijn gesitueerd in het historisch centrum van Den Haag aan een singelgracht, tegenover de koninklijke stallen. Het ene gebouw is carrévormig, het andere U-vormig, onderling verbonden door een luchtbrug. De gebouwen zijn in 1923 gebouwd, hebben een monumentale opzet en staan onder Monumentenzorg. Karakteristiek voor het interieur is de in het zicht liggende betonbalkenstructuur, 3,30 x 3,30 m.

Ontwerp Na de verbouwing contrasteren nieuwe, grote gemeenschappelijke ruimten, vides, zoneringen en het interieur met de compacte, klassieke structuur van de bestaande gebouwen. Het verwijderen van het binnenterrein, het plaatsen van tussenvloeren en het daarna overkappen met een glazen dak, is de belangrijkste ingreep in het gebouw. Hierdoor ontstaat een 18 m hoog atrium en een grote gemeenschappelijke, kolomvrije ruimte, waarin restaurant, aula en bibliotheek zijn geplaatst. Door het openbreken van bepaalde gebieden in de bestaande structuur, zoals ingangen, coffee-corners en vides, ontstaan pleinen die de regelmatige gangstructuur onderbreken. Elementen als gedraaide trappen, glazen lift, glazen luchtbrug en dergelijke in de vides, maken nieuwe verbindingen zichtbaar en ondersteunen het dynamische karakter van de toegepaste architectuur.

Materialen/kleuren Materialen zoals aluminium, keramische tegels, glazen bouwstenen, roestvast staal en illumitex, marmoleum en tapijt onderstrepen het eigentijdse karakter van het interieur. Het kleurgebruik is geïnspireerd door de meestal subtropische afkomst van de gebruiker en sluit goed aan op de bestaande



1 De twee gebouwen, verbonden door een luchtbrug, aan de Kortenaerkade. De oude situatie

2 Situatie 1:3000

Gemeente Den Haag
Dienst Ruimtelijke en
Economische Ontwikkeling
Monumentenzorg
Postbus 29734
2502 LS Den Haag

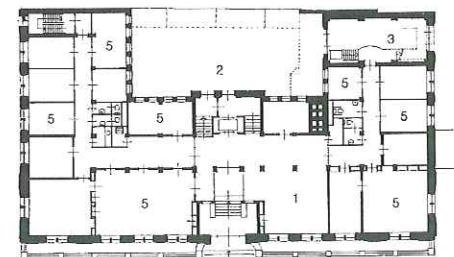
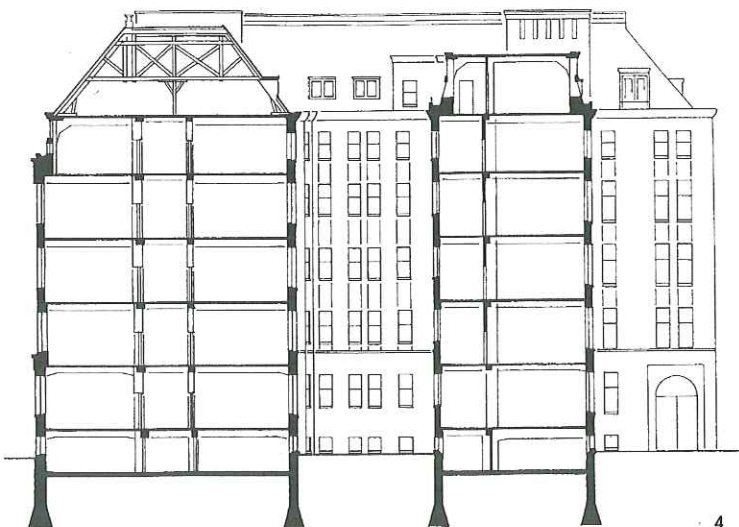
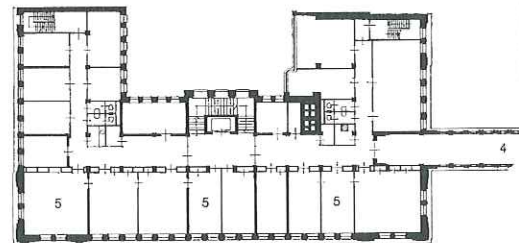


glas-in-loodramen. Om de verdiepingen van elkaar te scheiden, kreeg elke verdieping haar eigen kleur. Speciaal gemaakte vloerbedekking sluit aan op de kleurstelling van de verdieping. De servicegebieden en de koffieruimten in de gangen worden aangegeven door een afwijkende kleur marmoleum.

Constructie De constructie ter plaatse van het atrium is opgebouwd uit een staalskelet, bestaande uit HE-profielen h.o.h. 3,30 m en kokerkolommen. Over de liggers zijn staalplaatbetonvloeren aangebracht. Ligger en staalplaatbetonvloer vormen hierbij een geheel, waardoor de constructiehoogte beperkt is gebleven. De kokerkolommen zijn gevuld met gewapend beton om de vereiste brandwerendheid te halen. De nieuw aangebrachte vloeren zijn volledig gescheiden van de bestaande bebouwing en gefundeerd op stalen buispalen. De constructie van de atriumkap bestaat uit stalen vakwerkspanten h.o.h. 3,30 m die opgelegd zijn op een in het werk gestorte, betonnen ringbalk. Over de vakwerkspanten lopen gordingen die de glaskap ondersteunen.

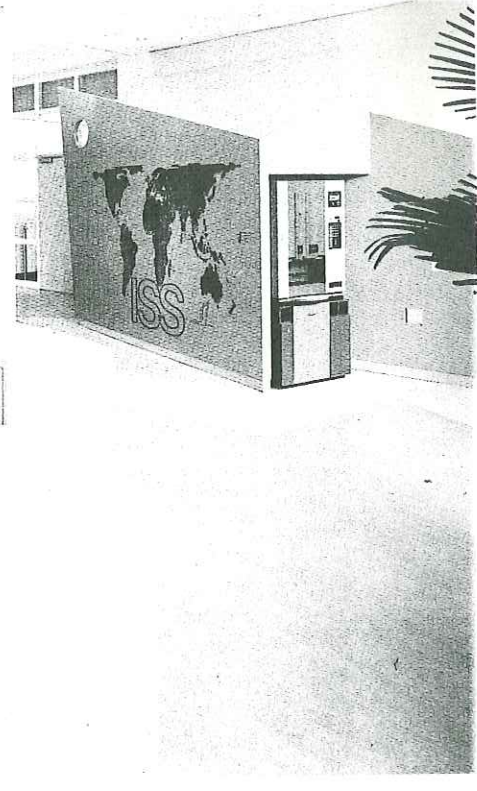
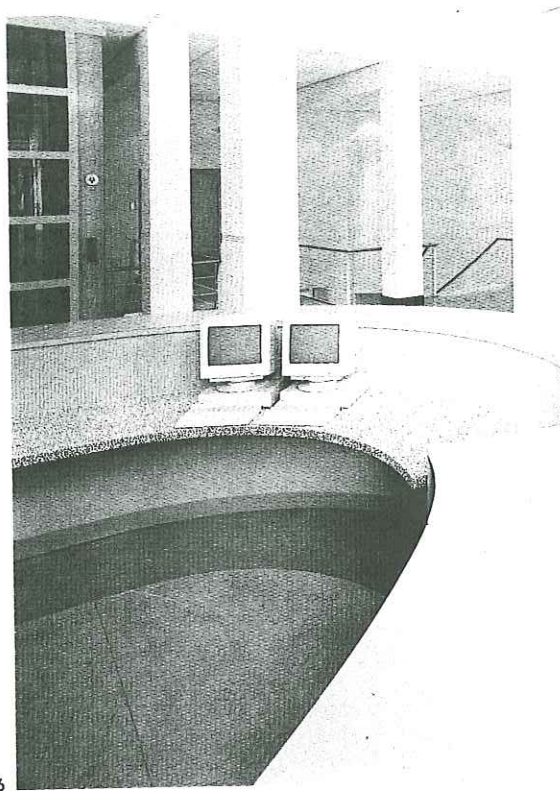
Installaties/bouwfysica De technische

- 1 receptie
- 2 binnenplaats
- 3 poort
- 4 loopbrug
- 5 kantoor

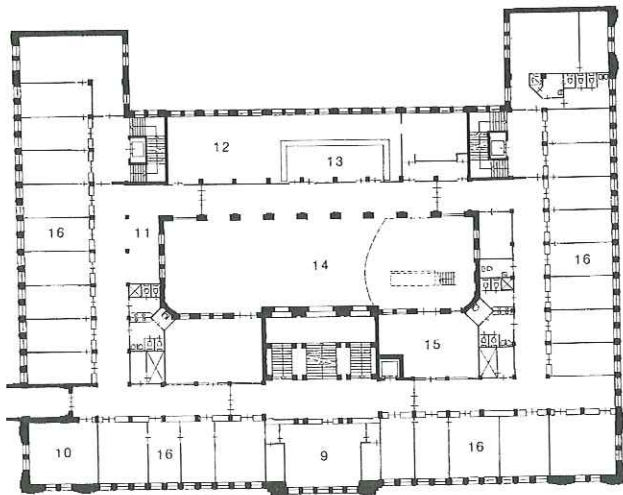


installaties zijn vrijwel volledig geïm-
 veerd, waarna deze conform de gestelde en
 huidige normen nieuw zijn aangebracht.
 De beide gebouwen worden verwarmd
 door middel van stadsverwarming en in-
 pandige ruimten worden mechanisch ge-
 ventileerd. Belangrijke ruimten zijn voor-
 zien van topkoeling. Naast de standaard
 TL-verlichting voor de kantoren, is voor
 het aanlichten van gangen, atrium en an-
 dere verblijfsruimten speels gebruik ge-
 maakt van zowel directe als indirecte ver-
 lichting. In het atrium zijn de negen tus-
 sen de penanten van voldoende akoestisch
 plaatmateriaal voorzien. In alle gangen is
 een vrijhangende luifel ontworpen, waar-
 in akoestisch materiaal, directe en indirec-
 te verlichting, zijn opgenomen. De vroe-
 gere binnenplaats is nu een inpandige ruim-
 te, voorzien van alle benodigde
 audiovisuele apparatuur en uitgebreide
 verlichtings- en projectiemogelijkheden.

Uitvoering De uitvoering moest in een
 zeer krappe bouwtijd worden gerealiseerd.
 Er was geen werkterrein beschikbaar en de
 toegankelijkheid van de panden werd be-
 moeijkt door het gesloten karakter met
 smalle ramen en een begane-grondvloer

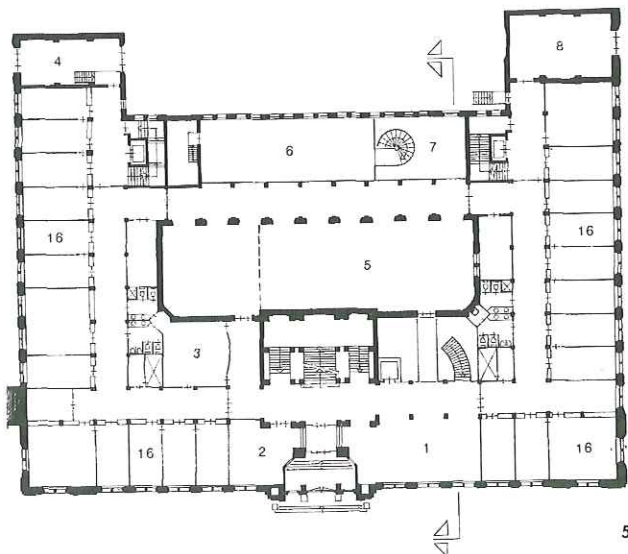


6

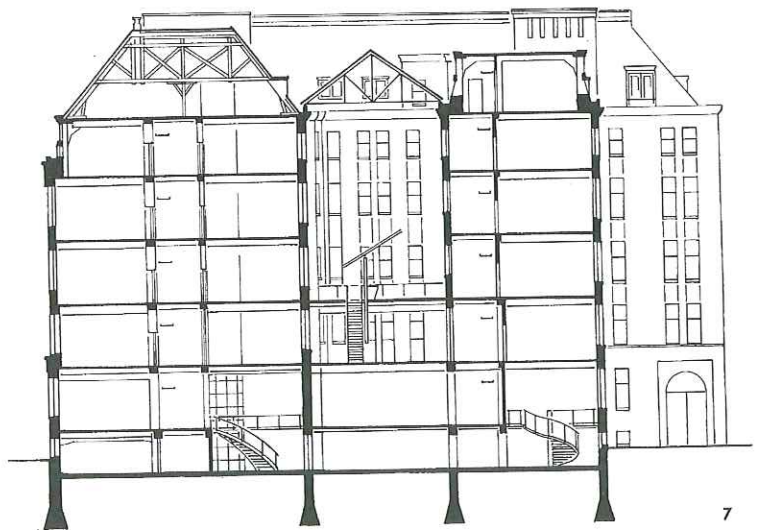


- 1 receptie
- 2 boekwinkel
- 3 garderobe
- 4 poort
- 5 aula
- 6 tijdschriftenzaal
- 7 vide
- 8 goedereningang
- 9 directie
- 10 VIP-room
- 11 koffiehoeke
- 12 keuken
- 13 uitgifte
- 14 restaurant
- 15 bar
- 16 kantoren

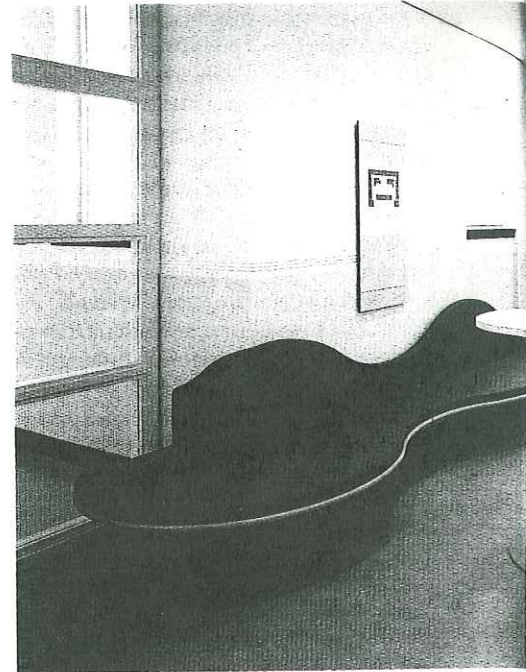
- 3 Gebouw A, zijde Kortenaerkade
- 4 Doorsnede nr. 12 'oud' 1:500
- 5 Begane grond en eerste verdieping 1:750
- 6 Receptie in nr. 12 (gebouw A)
- 7 Doorsnede nr. 12 'nieuw' 1:500



5

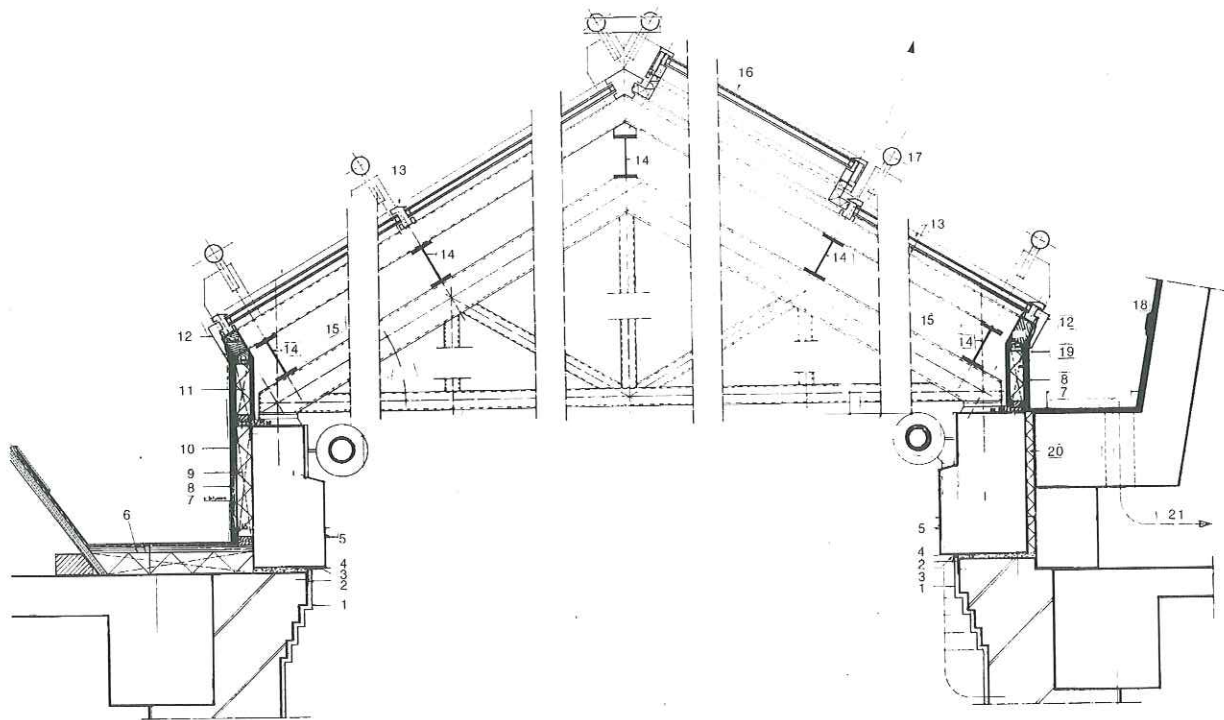


7

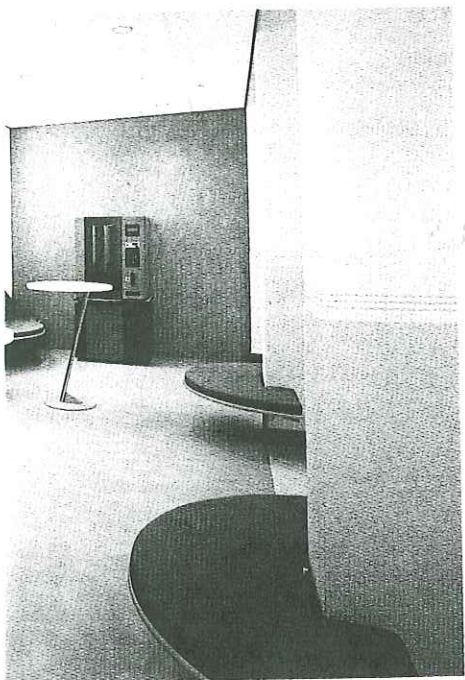


- 1 stucwerk in kleur
- 2 stucstopprofiel
- 3 kit
- 4 krimpvrije mortel
- 5 betonbalk
- 6 multiplex 18 mm
- 7 sbs bitumen
- 8 zinken goot
- 9 steenwol
- 10 wbp
- 11 paneel: wbp, steenwol, stijl- en regelwerk, aluminium plaat
- 12 in kleur gemoffelde kaprand
- 13 Portal CT.1 profielen
- 14 IPE 140
- 15 UNP 120
- 16 elektrisch te openen draaiende delen
- 17 glazen wasgeleiding
- 18 lood op kunststoffolie
- 19 kunststofslabbe
- 20 PS schuim
- 21 nieuwe hwa doorvoer

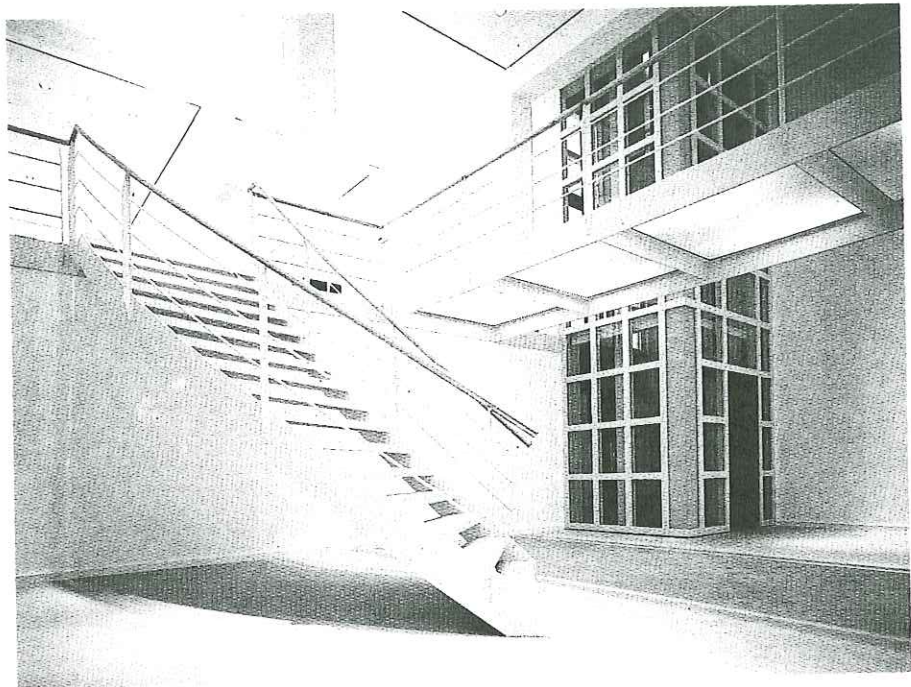
8



9



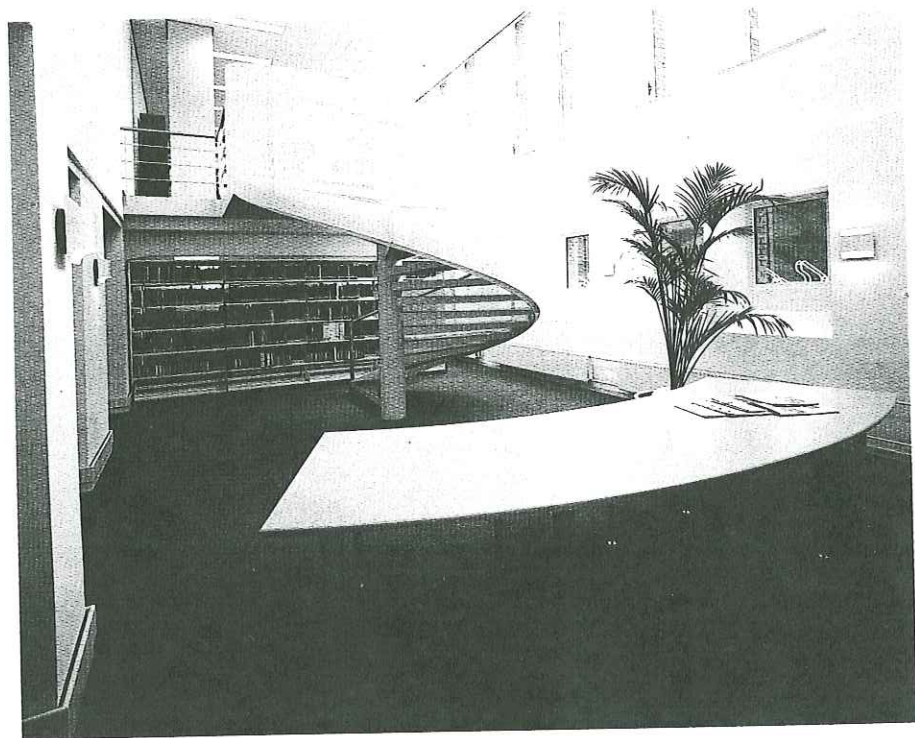
10



11

die op 1,50 m boven maaiveld boven een entresol is gebouwd. Het atrium kon slechts met gigantische kranen over de bestaande bebouwing heen bereikt worden. De constructie van de gebouwen was onduidelijk, waardoor soms verrassingen naar voren kwamen die extra voorzieningen in de draagconstructie noodzakelijk maakten.

Inrichting De vormgeving van de meubels versterkt de ruimtelijke werking van de architectuur. Gewelfde vormen begeleiden en sturen de gebruiker naar bepaalde gebieden. De in de gebouwen gekozen kleurcombinaties zijn ook in de meubelontwerpen verwerkt. De speelse toepassing van kunststoffen en het gebruik van beukenhout, mahonie, perenhout, messing en chroom verrijkt de variëteit aan materialen en maakt ruimten als VIP-room en bar tot rustpunten in het kleurrijke interieur van de gebouwen.



12

Namen en getallen

Adviseurs: Corsmit Raadgevende Ingenieurs BV, Rijswijk (constructie); Ketel Raadgevende Ingenieurs BV, Delft (installaties); Peutz & Associes BV, Zoetermeer (akoestiek); Berenschot Osborne BV, Amsterdam (projectmanagement)

Oprachtgever: ISS/NUFFIC

Hoofdaannemer: Hollandse Beton Maatschappij

Binnenhuisarchitect en meubeldesign:

A. Nowotny (Groep 5)

Data: opdracht 1991, ontwerp 1990-1993, bouw 1992-1993

Maten: bebouwde opp. 2950 m², bruto vloeropp. 21.500 m², bruto inhoud 90.000 m³

Kosten: totale stichtingskosten f 40.000.000,-; bouwsom f 28.500.000,-, incl. installaties (f 8.225.000,-), honoraria en BTW, excl. inrichting

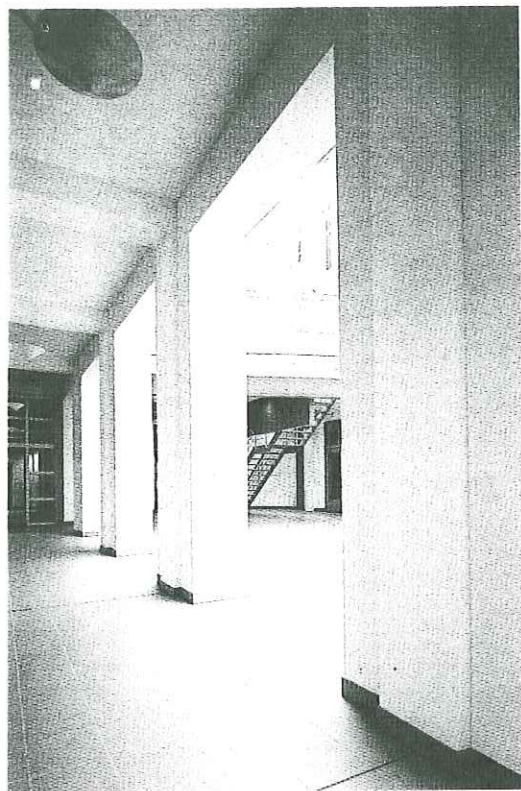
8 De overkapte binnenplaats in gebouw A met het ingehangen balkon

9 Doorsnede overdekking binnenplaats 1:25

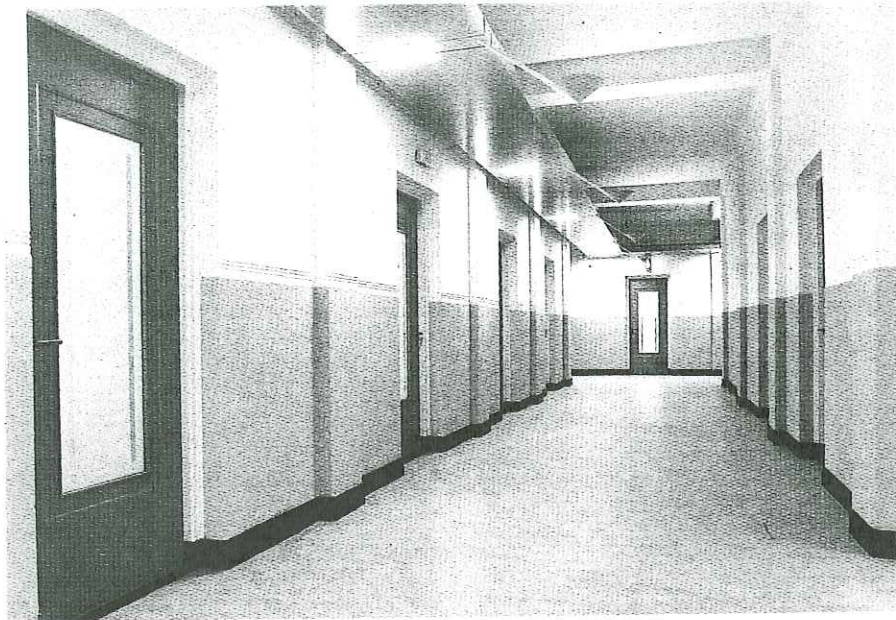
10 Koffiehoek op de eerste verdieping van nr. 12

11 De trap van de kelder naar de begane grond met de loopbrug tussen receptie en aula. De loopbrug heeft een glazen vloer

12 Tijdschriftenzaal met insteekverdieping op de begane grond van nr. 12



13



15

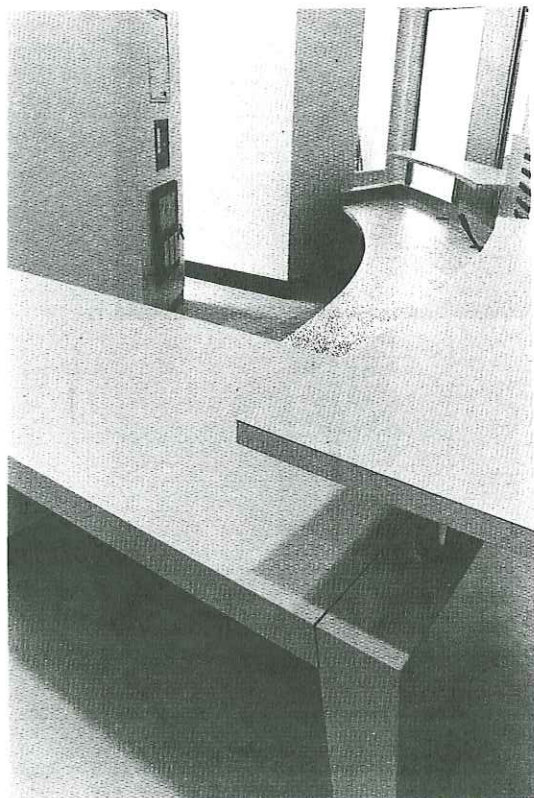
13 Gang naast de voormalige binnenplaats, nu restaurant, met zicht op het balkon

14 Receptiebalie

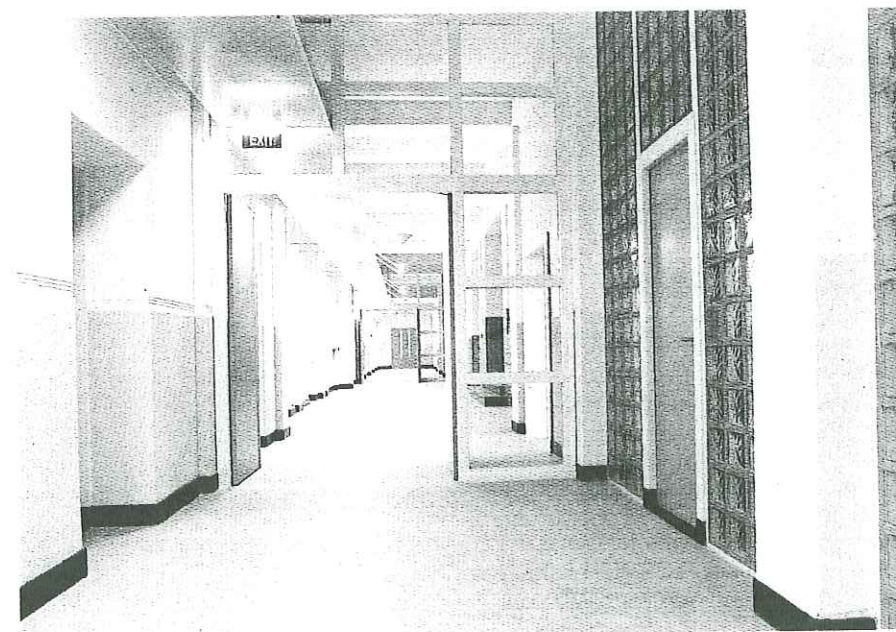
15, 16, 17 Elke verdieping heeft een eigen kleur voor wat betreft de gangen



16



14



17

foto 1 PTT museum, Den Haag; foto 3 Dick van Beurden, Scheveningen; overige foto's Studio Aksento, Breda